

**JU MEDICINSKA ŠKOLA
ZENICA**

**INTERNI AKT O ZAŠTITI NA RADU
JU MEDICINSKA ŠKOLA ZENICA**

ZENICA, decembar 2023. godine

Sadržaj

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE	
II MJERE ZAŠTITE NA RADU	
III ZDRAVSTVENI NADZOR	
III. PRAVA, OBAVEZE I DUŽNOSTI POSLODAVCA I RADNIKA	
IV OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA IZ OBLASTI ZAŠTITE NA RADU	
V. POVREDE NA RADU	
VI. SREDSTVA, MJESTO I OPREMA LIČNE ZAŠTITE RADNIKA.....	
VII. INSPEKCIJSKI NADZOR.....	
VIII. EVIDENCIJE	
IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	

Na osnovu odredbi člana 22. tačka d) i člana 23. stav (1) Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine FBiH“, br. 79/20), te člana 55. Zakona o radu („Sl. novine FBiH“, br. 26/16 i 89/18) i Akta o procjeni rizika broj 155-25-APR/23, a uz konsultaciju sa Sindikalnom organizacijom JU Medicinske škole Zenica, Školski odbor na redovnoj sjednici održanoj 12.12.2023. godine, donosi

INTERNI AKT O ZAŠTITI NA RADU
JU MEDICINSKA ŠKOLA ZENICA

DIO PRVI - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Pravilnika)

(1) Pravilnikom o zaštiti na radu (u daljem tekstu: Pravilnik) uređuju se prava, obaveze i odgovornosti poslodavca i radnika u vezi sa provođenjem i poboljšanjem sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu, kao i opća načela prevencije, te sistem pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, čijom primjenom se postiže sprječavanje povreda na radu, profesionalnih oboljenja i drugih oboljenja u vezi sa radom, kao i zaštita radne okoline, te druga pitanja u vezi sa sigurnošću i zaštitom zdravlja na radu.

(2) Posebna zaštita se propisuje radi očuvanja duševnog i tjelesnog razvoja mladih, zaštite žena od rizika koji bi mogli ugroziti ostvarivanje materinstva, zaštite lica sa invaliditetom i profesionalno oboljelih lica od daljeg oštećenja zdravlja i umanjenja njihove radne sposobnosti i očuvanja radnih sposobnosti starijih radnika u granicama primjerenim njihovoj životnoj dobi.

(3) Ovim Internim aktom se reguliše zaštita na radu koja obuhvata skup mjera i aktivnosti usmjerenih na stvaranje uvjeta koji obezbjeđuju sigurnost na radu, na sprječavanje i otklanjanje opasnosti i štetnosti koje mogu prouzrokovati povrede na radu, oboljenja i oštećenja zdravlja radnika na radu, kao i čuvanje života i zdravlja radnika u JU Medicinske škole Zenica (u daljnjem tekstu Poslodavac).

Član 2.

(Preuzimanje pravnih akata Europske unije)

(1) Poslodavac će u okviru plana razvoja ili posebnog programa mjera zaštite na radu obezbijediti potrebna sredstva za sprovođenje i unapređivanje zaštite na radu i njihovu realizaciju.

(2) Pravilnikom se definiše Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. juna 1989. godine o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu, preuzeta u pravni poredak Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

Član 3.

(Sigurnost i zaštita zdravlja na radu)

Sigurnost i zaštita zdravlja na radu, u smislu ovog Pravilnika, je osiguranje takvih uslova na radu kojima se u najvećoj mogućoj mjeri sprečava nastanak povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom i koji stvaraju pretpostavku za punu fizičku, psihičku i socijalnu sigurnost zaposlenih.

Član 4.

(Organizacija procesa rada i zaštite na radu)

(1) Poslodavac je dužan da osigura takve uslove na radu kojima se u najvećoj mogućoj mjeri sprječava nastanak povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom i koji stvaraju pretpostavku za punu fizičku, psihičku i socijalnu sigurnost zaposlenih.

(2) Proces rada kod Poslodavca se organizuje tako da radnici, uz uobičajenu pažnju, mogu da rade bez opasnosti po život i zdravlje.

(3) Radnici imaju pravo da rade kod Poslodavca pod uslovima koji obezbjeđuju potpunu sigurnost na radu, pa se u tom cilju organizuje i unaprjeđuje zaštita na radu.

(4) Organizacija i proces rada kod Poslodavca moraju biti zasnovani na naučnim i tehnološkim dostignućima, a naročito na mjerama i normativima koji se odnose na privrednu granu odnosno djelatnost kojom se bavi Poslodavac, a koji obezbjeđuju sigurnost radnika za vrijeme rada.

(5) Zaštita na radu organizuje se, sprovodi i unaprjeđuje uporedo sa organizovanjem i unaprjeđenjem procesa rada uz primjenu savremenih tehničkih, obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih, pravnih, ekonomskih i drugih mjera.

Član 5.

(Subjekti zaštite na radu)

Poslove organizacije, sprovođenja i unaprjeđenja zaštite na radu u okviru svojih ovlaštenja i odgovornosti obavljaju svi radnici kod Poslodavca svaki u svom djelokrugu rada, na način kako je regulisano ovim Pravilnikom, i Poslodavac u cjelini kao pravno lice.

Član 6.

(Rodno značenje pojmova)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Član 7.

(Pravo na zaštitu na radu)

(1) Pravo na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu kod Poslodavca imaju:

- a) radnik,
- b) lice koje je kod Poslodavca na stručnom osposobljavanju,
- c) lice koje se nalazi na prekvalifikaciji, dokvalifikaciji ili stručnom usavršavanju kod Poslodavca,
- d) učenici ili studenti na praktičnoj nastavi i
- e) drugo lice koje se zatekne u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova, ako je o njegovom prisustvu upoznat Poslodavac,
- f) lice koje obavlja volonterski rad.

(2) Poslodavac vodi evidenciju svih lica koja se zateknu na radu ili u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova u skladu sa Zakonom.

Član 8.

(Mjesto zaštite na radu)

U smislu ovog Pravilnika mjesto rada je prostor namijenjen za obavljanje poslova (u objektu ili na otvorenom, kao i na privremenim i pokretnim gradilištima, objektima, uređajima, saobraćajnim sredstvima), u kojem radnik boravi i ima pristup u toku rada, kao i svaki prostor, odnosno prostorija u kojem se obavlja posao i koji je pod posrednim ili neposrednim nadzorom Poslodavca.

Član 9.

(Odgovornost za nepridržavanje mjera zaštite na radu)

Nepridržavanje propisanih mjera zaštite na radu predstavlja povredu radne obaveze u skladu sa Pravilnikom o radu, a istovremeno povlači i prekršajnu i krivičnu odgovornost utvrđenu Zakonom.

Član 10.

(Sadržaj zaštite na radu)

(1) Zaštita na radu obuhvata sistem pravila i mjera, a posebno:

- a) pravila i mjere pri projektovanju i izradi sredstava rada,
- b) pravila i mjere pri upotrebi, održavanju, pregledu i ispitivanju sredstava rada,
- c) pravila i mjere koje se odnose na radnike, te prilagođavanje procesa rada njihovom polu, dobi, fizičkim i psihičkim sposobnostima,
- d) načine i postupke osposobljavanja i obavješćavanja radnika i poslodavaca sa svrhom postizanja odgovarajućeg nivoa zaštite na radu,
- e) načine i postupke saradnje poslodavca, radnika i njihovih predstavnika i udruženja, te državnih organa nadležnih za zaštitu na radu,
- f) ostale mjere za sprječavanje rizika na radu, sa svrhom uklanjanja faktora rizika i njihovih štetnih posljedica.

(2) Poslodavac je dužan obavljati sve poslove u vezi sa zaštitom na radu.

Član 11.

(Načela prevencije)

Zaštita na radu je sastavni je dio organizacije rada i izvođenja radnog procesa, koje poslodavac ostvaruje primjenom svih mjera zaštite na radu u skladu s općim načelima prevencije:

- a) procjene rizika,
- b) izbjegavanja rizika,
- c) sprječavanja rizika,
- d) otklanjanja rizika na njihovom izvoru,
- e) prilagođavanja rada i mjesta rada radniku naročito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se izbjegla jednoličnost u radu u cilju smanjenja njihovog uticaja na zdravlje radnika,
- f) prilagođavanja tehničkom napretku,
- g) zamjene opasnih tehnoloških procesa ili metoda rada bezopasnim ili manje opasnim,
- h) zamjene opasnih materija bezopasnim,
- i) utvrđivanja jedinstvenih preventivnih mjera s ciljem međusobnog povezivanja tehnologije, organizacije rada, uvjeta rada, socijalnih odnosa i uticaja faktora vezanih za radnu okolinu,
- j) davanja prednosti zajedničkim mjerama zaštite pred pojedinačnim,
- k) odgovarajućeg osposobljavanja i obavještanja radnika.

Član 12.

(Uređenje obaveza)

Poslodavac utvrđuje i uređuje:

- a) organizaciju provođenja zaštite na radu,
- b) pravila prevencije i zaštite,
- c) poslove sa povećanim rizikom,
- d) poslove na kojima se provodi mjera skraćivanja radnog vremena (uz saglasnost resornog ministarstva),
- e) način utvrđivanja zdravstvenog stanja radnika koji rade na poslovima sa povećanim rizikom, i drugih radnika,
- f) prava, obaveze i odgovornosti radnika za zaštitu na radu i drugih radnika u ovoj oblasti,
- g) evidencije, izvještavanje i obavještanje o nesrećama i povredama na radu i profesionalnim oboljenjima,
- h) prelazne i završne odredbe.

II MJERE ZAŠTITE NA RADU

Član 13.

(Mjere zaštite na radu)

Mjere zaštite na radu, utvrđene ovim Pravilnikom, obuhvataju:

- a) mjere kojima se neposredno obezbjeđuje sigurnost na radu,
- b) mjere u vezi sa uslovima rada,
- c) mjere u vezi sa posebnom zaštitom radnika (žena, mladih radnika i invalidnih lica).

Član 14.

(Mjere kojima se neposredno obezbjeđuje sigurnost na radu)

- (1) Poslodavac je obavezan da prilikom organizovanja rada i radnog procesa osigura preventivne mjere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, čiji je cilj sprječavanje ili smanjenje rizika na radu, kao i potrebna materijalna sredstva za njihovu primjenu.
- (2) Preventivne mjere Poslodavac utvrđuje prije početka rada radnika, u toku rada, kao i kod svake izmjene tehnološkog postupka, izborom radnih i proizvodnih metoda kojima se osigurava sigurnost

i zaštita zdravlja na radu, zasnovana na primjeni propisa iz oblasti sigurnosti i zaštita zdravlja na radu, radnih odnosa, tehničkih propisa i standarda te propisa iz oblasti zdravstvene zaštite.

- (3) Poslodavac je dužan radnicima dati odgovarajuća uputstva koja se odnose na rizike po sigurnost i zdravlje sa zaštitnim i preventivnim mjerama koje preduzimaju za otklanjanje ili smanjenje tih rizika, te istaći znakove upozorenja na opasnost i znakove općih obavještanja na sredstvima za rad i pripadajućim instalacijama na odgovarajućim radnim mjestima.

Član 15.

(Opće mjere zaštite na radu)

Opće mjere zaštite na radu obuhvataju:

- a) uslove koje treba da ispunjavaju radne i pomoćne prostorije,
- b) obezbjeđenje odgovarajućih puteva za prolaz, transport i evakuaciju radnika,
- c) pružanje prve pomoći,
- d) obezbjeđenje potrebne temperature, ventilacije i osvijetljenja,
- e) obezbjeđenje od udara električne struje i sprječavanje nastanka požara i eksplozije.

Član 16.

(Osvijetljenost radnih i pomoćnih prostorija)

- (1) Radne i pomoćne prostorije moraju biti prema vrsti poslova dovoljno osvijetljene prirodnom ili vještačkom svjetlošću.
- (2) Prozori, otvori za osvijetljenje kao i elementi za vještačko osvijetljenje moraju se držati u čistom i ispravnom stanju.

Član 17.

(Temperatura u radnim prostorijama)

Radne prostorije u zimskom periodu moraju se zagrijavati, a temperatura u radnoj prostoriji treba da odgovara propisanim vrijednostima u zavisnosti od intenziteta tjelesnog rada, vlažnosti i kretanju zraka u radnoj prostoriji.

Član 18.

(Uređaji za vodu i sanitarne prostorije)

Školski prostor mora imati uređaje za vodu kao i odgovarajuće sanitarne prostorije.

Član 19.

(Izvođenje i održavanje električnih instalacija i uređaja)

- (1) Električne instalacije i uređaji moraju se izvoditi i održavati u skladu sa važećim propisima.
- (2) Poslove održavanja i popravke električnih instalacija i uređaja Poslodavac je dužan povjeriti samo kvalifikovanim radnicima, koji su za to ovlašteni.

Član 20.

(Kontrola ispravnosti elektroinstalacija)

- (1) Poslodavac je dužan da vrši kontrolu ispravnosti elektroinstalacija i to prije upotrebe, nakon rekonstrukcije i obavezno periodični pregled od strane stručne ustanove jednom u tri godine.
- (2) O svim popravkama, mjerenjima i kontrolama na elektroinstalacijama Poslodavac je dužan da vodi evidenciju.
- (3) Poslove održavanja i popravke elektroinstalacija i uređaja Poslodavac će povjeriti samo kvalifikovanim radnicima koji su za to ovlašteni. U nedostatku takvog kadra Poslodavac će angažovati ovlaštenu organizaciju.

Član 21.

(Prijava kvara na električnim uređajima i instalacijama)

Radnici su dužni prijaviti svaki kvar na električnim uređajima i instalacijama te takve električne uređaje i instalacije staviti van upotrebe dok od strane stručnog lica ne budu osposobljeni za normalan i siguran rad.

Član 22.

(Gromobranske instalacije)

- (1) Školski objekt mora biti zaštićeni od udara groma prema važećim propisima.
- (2) Poslodavac je dužan vršiti periodičnu kontrolu ispravnosti gromobranske instalacije u propisanim rokovima i o tome voditi urednu evidenciju.
- (3) Poslove periodične kontrole ispravnosti gromobranske instalacije poslodavac će povjeriti ovlaštenoj organizaciji ili kvalifikovanim radnicima koji su za to ovlašteni.

Član 23.

(Prilazni putevi/prolazi i putevi unutrašnje komunikacije)

Svi prilazni putevi, prolazi, kao i putevi unutrašnje komunikacije moraju biti stalno slobodni, prohodni i propisno obilježeni.

Član 24.

(Pružanje prve pomoći)

- (1) Svi radnici kod Poslodavca moraju biti obučeni za pružanje prve pomoći u slučaju povrede ili naglog obolijevanja za vrijeme rada.
- (2) Obučavanje radnika za pružanje prve pomoći izvodi se u sklopu obuke iz oblasti zaštite na radu ili od strane spoljnih ljekara koji su angažovani u školi i profesorica praktične nastave.

Član 25.

(Ormarići sa sanitetskim materijalom)

- (1) Škola mora biti opremljena sa adekvatno označenim ormarićima, u kojima se nalazi odgovarajući sanitetski materijal za pružanje prve pomoći.
- (2) Ormarići su bijele boje, sa oznakom „crvenog krsta“ na prednjoj strani.

Član 26.

(Atestna dokumentacija, upotrebne dozvole i uputstva za bezbjedan rad)

- (1) Mašine, uređaji i alati koji se koriste u radnom procesu moraju biti u ispravnom stanju i moraju imati odgovarajuću atestnu dokumentaciju i upotrebne dozvole.
- (2) Prilikom nabavke mašina ili uređaja na mehanizovani pogon, alata i drugih sredstava za rad kao i sredstava za ličnu zaštitu, Poslodavac je obavezan da od proizvođača pribavi uputstvo za bezbjedan rad i održavanje te ispravu kojom se dokazuje da su proizvedeni u skladu sa propisima donesenim na osnovu zakona.

Član 27.

(Obaveza vršenja periodičnih pregleda)

- (1) Poslodavac je obavezan da vrši periodične preglede i ispitivanje sredstava za rad i opreme, sredstava i opreme lične zaštite pri radu, kao i preglede i ispitivanje fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklima u radnim i pomoćnim prostorijama.
- (2) Javna Ustanova će shodno Pravilniku i članu o načinu, postupku i rokovima vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu vršiti pregled i ispitivanje sredstava rada.
- (3) Periodičnim pregledima i ispitivanjima u smislu ovog pravilnika podliježu sljedeća sredstva za rad:
 - a) pokretne, stabilne i kose dizalice e električnim i drugim pogonom kojima se diže, prenosi ili spušta teret pomoću čeličnog užeta, lanca ili magneta (mosne, poluportalne, portalne i stubne

- dizalice svih tipova, autodizalice i njima slične dizalice), kao i kombinacije takvih dizalica koje služe za industrijski, građevinski i drugi transport,
- b) dizala za prijevoz radnika i tereta, s pratiocem ili bez njega,
 - c) žičare za prijevoz radnika i tereta, s pripadajućom opremom, postrojenjima i objektima,
 - d) stabilni i pokretni kompresori i kompresorske stanice s radnim tlakom većim od 1 bar ili kapacitetom većim od 6 m³/min.,
 - e) mehaničke i hidraulične prese i strojevi za sječenje i obradu materijala na mehanizirani pogon,
 - f) sve vrste sredstava rada na mehanizovani pogon,
 - g) sve vrste alata s električnim, hidrauličnim, pneumatskim, parnim pogonom ili motorima s unutrašnjim sagorijevanjem.

Spisak sredstava rada koje koristi Poslodavac evidentirano je u Aktu o procjeni rizika.

Član 28.

(Rokovi za periodične preglede i ispitivanja)

- (1) Periodične preglede i ispitivanja električnih i gromobranskih instalacija, oruđa za rad i uređaja, radnih i pomoćnih prostorija iz prethodnog člana vrši ovlaštena stručna ustanova iz oblasti zaštite na radu prilikom puštanja u rad te, nakon toga, svake tri godine, ako posebnim propisom nisu određeni drugi rokovi, ili nakon promjene lokacije ili kvarova na uređajima ili elektroinstalacijama.
- (2) O izvršenim periodičnim pregledima i ispitivanjima ustanova iz prethodnog člana izdaje ispravu koja sadrži rezultate pregleda i ispitivanja i konstataciju da li pregledana sredstva rada i oprema udovoljavaju propisima donesenim na osnovu Zakona.

Član 29.

(Zabrana pušenja)

- (1) Zabranjeno je pušenje i stvaranje, odnosno unošenje otvorenog plamena u svim prostorijama i prostorima gdje postoje lako zapaljive materije i eksplozivne smjese.
- (2) Pušenje se zabranjuje u prostoru škole i školskom dvorištu.
- (3) Poslodavac će, ukoliko je u mogućnosti, odrediti prostoriju ili mjesto za pušenje (npr. jedan školski balkon).

Član 30.

(Mjere u vezi sa uslovima rada)

- (1) Mjere zaštite na radu u vezi sa uslovima rada odnose se naročito na: uslove u pogledu utvrđivanja zdravstvenog stanja i radne sposobnosti radnika (kod zasnivanja radnog odnosa i raspoređivanja na određena radna mjesta), zdravstvenu zaštitu, radna mjesta sa posebnim uslovima rada, radno vrijeme, rad noću, higijenske uslove i druge uslove koji su od uticaja na zdravlje radnika i njegovu sigurnost na radu.
- (2) Ukoliko se ne mogu obezbijediti posebni uslovi za rad, postupit će u skladu sa Zakonom o radu član 73. ili izjavom radnika da ostaje na radnom mjestu po osnovu ugovora.

Član 31.

(Uslovi u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika)

- (1) Poslodavac će općim aktom za sve poslove u tehničko-tehnološkom procesu rada utvrditi uslove rada i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti radnika koji će te poslove obavljati.
- (2) Radnik ne može zasnovati radni odnos ukoliko prethodno nije utvrđeno da njegovo zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti odgovaraju uslovima rada i zahtjevima radnog mjesta.

- (3) Zdravstveno stanje i psihofizičke sposobnosti radnika iz stava (2) ovog člana utvrđuju se na osnovu ljekarskog uvjerenja izdatog od strane odjeljenja za medicinu rada i zdravstvenu zaštitu radnika ovlaštene zdravstvene ustanove.
- (4) Radnik koji boluje od bolesti koja se bez njegovog obavještenja ne može utvrditi ljekarskim pregledom ili ima takve nedostatke koji na određenom radnom mjestu mogu predstavljati opasnost za radnika ili okolinu, dužan je o tome obavijestiti organizaciju iz oblasti zdravstva i Poslodavca.

Član 32.

(Obaveza ispitivanja radne okoline)

Poslodavac je obavezan ispitivati radnu okolinu, odnosno procijeniti rizike i osigurati zaštitu zdravlja i sigurnosti radnika izloženih fizičkim, hemijskim i biološkim štetnostima na radu.

Član 33.

(Radna mjesta sa povećanim rizikom)

- (1) Aktom o procjeni rizika za radno mjesto i mjesto rada kod Poslodavca nisu utvrđena radna mjesta sa povećanim rizikom.
- (2) Škola vrši periodične preglede i ispitivanje fizičkih, hemijskih, bioloških štetnosti i mikroklimu u radnim i pomoćnim prostorijama, te periodične preglede ispitivanja sredstava rada.
- (3) Prema Članu 10. Pravilnika o načinu, postupku i rokovima vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu ("Službeni list Federacije BiH", broj 23/21.), a u skladu sa uputstvima proizvođača, standardima i tehničkim propisima, Škola posjeduje kućanske aparate namijenjene korištenju u domaćinstvu, audio i video opremu, opremu za informacione tehnologije te uobičajenu uredsku opremu koja ne podliježe periodičnom pregledu i ispitivanju.

Član 34.

(Uslovi za upotrebu sredstava za rad)

- (1) Radna oprema može se staviti u promet, naručiti ili staviti u upotrebu ako su ispunjeni uslovi za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu i ako je to potvrdio proizvođač ili uvoznik uvezenih proizvoda.
- (2) Sredstva i oprema lične zaštite mogu se staviti u promet, naručiti ili staviti u upotrebu ako pružaju pouzdanu zaštitu od rizika pri radu i ako je to potvrdio proizvođač ili uvoznik uvezenih proizvoda.

Član 35.

(Radna oprema).

- (1) Radna oprema mora odgovarati radnom procesu koji se obavlja i mora biti na odgovarajući način prilagođena toj svrsi tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika.
- (2) Izbor radne opreme i materijala koji se koriste vrši se u skladu sa posebnim uslovima i specifičnostima rada kako bi se otklonili ili smanjili rizici.
- (3) Popis radne opreme za radna mjesta, odnosno sredstava i opreme lične zaštite, definisan je Aktom o procjeni rizika.

Član 36.

(Uputstva za sigurnu upotrebu i rukovanje sredstvima za rad)

- (1) Proizvođači i uvoznici radne opreme i sredstava i opreme lične zaštite obavezni su da izdaju ispravu kojom se dokazuje da odgovaraju međunarodnim propisima, tehničkim propisima i propisanim mjerama sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, te daju uputstva za upotrebu i održavanje na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji.
- (2) Proizvođači i uvoznici opasnih materija dužni su da daju uputstvo za sigurnu upotrebu i rukovanje. Uputstvo sadrži identifikacione podatke, podatke o fizičkim, hemijskim i biološkim karakteristikama, stepen opasnosti od požara i eksplozije, opasnosti po zdravlje, o radioaktivnosti, o ekološkim podacima, o posebnim zaštitnim mjerama, načinu skladištenja i označavanja, o prijenosu i transportu, kao i o postupku

otklanjanja opasnih materija (sigurnosni list). Ovi podaci se daju na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji.

Član 37.

(Zabrana davanja finansijske naknade)

Poslodavci ne mogu dati finansijsku ili drugu naknadu radnicima u zamjenu za ispunjavanje zahtjeva standarda sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

Član 38.

(Zabrana noćnog rada)

U školi ne postoji noćni rad.

Član 39.

(Zabrana rada grupa posebno osjetljivih na rizike na određenim poslovima)

- (1) U školi ne postoji povećani rizik za radna mjesta koja su utvrđena Aktom o procjeni rizika.
- (2) U školi ne mogu biti angažovana maloljetna lica za rad.

III ZDRAVSTVENI NADZOR

Član 40.

(Pravo radnika na specifičnu zdravstvenu zaštitu/medicinu rada)

- (1) Radnik ima pravo na zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje kojima je izložen na radu, u skladu s posebnim propisima koji uređuju mjere zdravstvene zaštite u vezi sa radom.
- (2) Poslodavac je dužan da zdravstvenim radnicima, koji pružaju usluge specifične zdravstvene zaštite/medicinu rada, osigura pristup u sve radne prostorije i prostore.

Član 41.

(Periodični ljekarski pregledi radnika)

- (1) U cilju praćenja psihofizičkih sposobnosti i ranog otkrivanja bolesti, te preduzimanja mjera za očuvanje i zaštitu zdravlja radnika, Poslodavac će periodično organizovati ljekarske preglede za sve radnike.
- (2) Na osnovu rezultata pregleda iz prethodnog stava, Poslodavac je obavezan preduzimati preventivne mjere (u skladu sa svojim mogućnostima) radi daljeg očuvanja i zaštite zdravlja radnika u skladu sa zakonskim propisima.
- (3) Ukoliko se desi da na određenom radnom mjestu, i pored primjene mjera zaštite na radu, bude izražena opasnost od oboljevanja, odnosno nastupanja invalidnosti nakon određenog vremena provedenog na tom radnom mjestu, Poslodavac je dužan poduzeti mjere kojima će spriječiti nastupanje oboljenja, odnosno invalidnosti kod radnika koji radi na tom radnom mjestu.
- (4) Aktom o procjeni rizika za radno mjesto i mjesto rada nisu utvrđena radna mjesta sa povećanim rizikom.

Mjere iz prethodnog stava mogu biti (uz pribavljenu saglasnost resornog ministarstva):

- a) ograničenje dnevnog radnog vremena,
 - b) raspoređivanje radnika na druge poslove u toku radnog dana, raspoređivanje radnika na drugo radno mjesto koje odgovara stepenu stručne spremljenosti radnika,
 - c) preventivni odnosno programirani odmori i druge mjere utvrđene Kolektivnim ugovorom.
- (4) Neodazivanje periodičnom ljekarske preglede smatrat će se kršenjem radne obaveze ili neispunjenjem obaveza iz ugovora o radu i podliježe disciplinskoj odgovornosti.

Član 42.

(Poslovi specifične zdravstvene zaštite/medicine rada)

Ovlaštena zdravstvena ustanova, pored poslova utvrđenih propisima o zdravstvenoj zaštiti, može obavljati i sljedeće poslove:

- a) daje savjete poslodavcu o unapređivanju zaštite zdravlja, sigurnosti, higijene rada, ergonomiji i zaštitnim sredstvima,
- b) upoznaje radnike sa rizicima po zdravlje koji su povezani sa njihovim radom i obavlja poslove osposobljavanja radnika za pružanje prve pomoći,
- c) učestvuje u izradi akta o procjeni rizika na mjestu rada kod poslodavca,
- d) ocjenjuje i utvrđuje posebne zdravstvene sposobnosti koje moraju da ispunjavaju radnici za obavljanje određenih poslova na radnom mjestu sa povećanim rizikom ili za upotrebu, odnosno rukovanje određenom opremom za rad,
- e) vrši prethodne i periodične ljekarske preglede radnika na radnim mjestima sa povećanim rizikom i izdaje izvještaje o ljekarskim pregledima u skladu sa propisima o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu,
- f) učestvuje u organizovanju prve pomoći, spašavanju i evakuaciji u slučaju povređivanja radnika ili havarija
- g) daje savjete poslodavcu pri izboru drugog odgovarajućeg posla prema zdravstvenoj sposobnosti radnika,
- h) saraduje sa radnikom za zaštitu na radu.

Član 43.

(Obaveza obavještanja ovlaštene zdravstvene ustanove)

Poslodavac, povjerenik za zaštitu na radu, sindikat i drugi radnici dužni su obavijestiti ovlaštenu ustanovu iz člana 55. Zakona o zaštiti na radu FBiH o svim faktorima na radnom mjestu i u radnoj okolini za koje znaju ili pretpostavljaju da se mogu nepovoljno odraziti na zdravlje radnika.

Član 44.

(Poslovi sa povećanim rizikom)

- (1) Poslodavac je dužan da radniku koji obavlja poslove sa povećanim rizikom, prije početka rada osigura prethodni ljekarski pregled, kao i periodični ljekarski pregled u toku rada.
- (2) Poslovi sa povećanim rizikom utvrđuju se internim aktom o zaštiti na radu.
- (3) Poslovima sa povećanim rizikom smatraju se:
 - a) poslovi sa povećanim rizikom od povređivanja, nastanka profesionalnih oboljenja i oštećenja zdravlja radnika,
 - b) poslovi sa specifičnim zahtjevima koji, u cilju sigurnog i uspješnog rada zahtjevaju posebne zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika na tim radnim mjestima,
 - c) poslovi na kojima, nakon primjene svih tehnički priznatih metoda za smanjenje rizika, postoji preostali rizik za neke radnike.
- (4) U skladu sa Aktom o procjeni rizika, u JU Medicinska škola u Zenici trenutno se ne obavljaju poslovi sa povećanim rizikom.

Član 45.

(Radna mjesta sa posebnim uslovima rada)

Prema registrovanoj djelatnosti, obimu poslova i odredbama Pravilnika o unutrašnjoj sistematizaciji radnih mjesta u JU Medicinska škola u Zenici, trenutno nema radnih mjesta sa posebnim uslovima rada na koje bi se primjenjivale odredbe pozitivno-pravnih propisa po tom osnovu. Ukoliko dođe do promjene u nastavno naučnom procesu i obimu poslova u školi a prema važećim pozitivno-pravnim propisima, izvršiti će se utvrđivanje i dopuna radnih mjesta sa posebnim uslovima rada.

Član 46.

(Način određivanja radnih mjesta sa posebnim uslovima rada)

Radna mjesta sa posebnim uslovima rada Poslodavca su određena prema: Pravilniku o uslovima za utvrđivanje radnih mjesta sa posebnim uslovima rada i Ljekarskim pregledima radnika na tim radnim mjestima ("Službeni list SR BiH", broj 2/91) koji se primjenjuje do donošenja propisa iz člana 89. Zakona o zaštiti na radu FBiH.

Član 47.

(Ljekarski pregledi i evidencije)

- (1) Svi radnici su dužni redovno obavljati sistematske ljekarske preglede u skladu sa posebnim zakonom.
- (2) Poslodavac vodi evidencije o Ljekarskim pregledima radnika.

Član 48.

(Način obavljanja Ljekarskih pregleda)

- (1) Ljekarski pregledi se obavljaju u skladu sa provedenim postupkom javne nabavke i po obavijesti direktora o terminu za obavljanje pregleda.
- (2) Ne obavljanje pregleda predstavlja povredu radne obaveze i uposlenik ne može početi novu školsku godinu bez ljekarskog pregleda.

III. PRAVA, OBAVEZE I DUŽNOSTI POSLODAVCA I RADNIKA

Član 49.

(Planiranje zaštite na radu)

- (1) U cilju ostvarivanja razvoja i unapređenja zaštite na radu Poslodavac je dužan da donese Plan zaštite na radu i program mjera zaštite na radu.
- (2) Plan zaštite na radu donosi se na duži vremenski period i sadrži ciljeve i zadatke u pogledu organizovanja i usavršavanja procesa rada, poboljšanja uslova rada i preduzimanje mjera zaštite na radu kojima se obezbjeđuje sigurnost na radu.
- (3) Za svaku tekuću godinu donosi se program mjera zaštite na radu u kojem se utvrđuju obaveze i zadaci koje treba izvršiti u tekućoj godini, način i sredstva za izvršenje obaveza i zadataka kao i odgovorni radnici za njihovo izvršenje.
- (4) Plan i program mjera zaštite na radu izrađuje ovlaštena organizacija za zaštitu na radu, a donosi Školski odbor jer škola nema radnika za zaštitu na radu.

Član 50.

(Obaveze Poslodavca)

Poslodavac je dužan da:

- a) organizuje poslove sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- b) vrši procjenu rizika za svako radno mjesto i utvrđuje poslove sa povećanim rizikom, na način i pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom,
- c) omogućiti radniku da se prije stupanja na rad upozna sa mjerama sigurnosti i zaštite na radu,
- d) donese interni akt o zaštiti na radu,
- e) obavještava radnike, sindikat i povjerenika za zaštitu na radu o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, te opasnostima i štetnostima po zdravlje radnika i izdaje uputstva za siguran rad,

- f) osigurava da planiranje i uvođenje novih tehnologija bude predmet savjetovanja sa radnicima i/ili njihovim povjerenikom za zaštitu na radu u vezi sa posljedicama po sigurnost i zdravlje izazvanih izborom opreme, uvjeta rada i radne okoline,
- g) osposobljava radnike za siguran rad,
- h) osigurava radnicima sredstva i opremu lične zaštite i njihovo korištenje,
- i) osigurava periodične ljekarske preglede radnika koji rade na poslovima na kojima postoje povećani rizici po zdravlje, ukoliko se utvrdi aktom o procjeni rizika da postoje, i preduzima mjere za sprječavanje nastanka invaliditeta i profesionalnih oboljenja radnika,
- j) osigurava periodične preglede sredstava rada i sredstava i opreme lične zaštite pri radu, u skladu sa tehničkim standardima,
- k) osigurava periodične preglede i ispitivanja fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklimе u radnoj okolini,
- l) osigurava periodične preglede i ispitivanja sredstava rada i opreme, radnih i pomoćnih prostorija i sredstava i opreme lične zaštite, koji ne podliježu obaveznim periodičnim pregledima i ispitivanjima, na način, po postupku i u rokovima utvrđenim općim aktom,
- m) provodi mjere zaštite od požara u skladu sa posebnim propisima,
- n) provodi mjere za osiguranje prve pomoći,
- o) unaprjeđuje sigurnost i zaštitu zdravlja na radu,
- p) obavještava nadležnu inspekciju rada o svakom smrtnom slučaju, nesreći koja je zadesila jednog ili više radnika, teškoj povredi, profesionalnom oboljenju, svakoj pojavi ili bolesti koje pogađaju više od jednog radnika i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu,
- q) obavještava nadležnu inspekciju o početku i završetku radova na izgradnji, montaži, zamjeni opreme, remontu i rekonstrukciji objekata,
- r) zabrani upotrebu alkohola za vrijeme rada, odnosno rad radnika pod dejstvom alkohola i drugih narkotika koji smanjuju radnu sposobnost, i
- s) obavještava inspektora rada o preduzetim mjerama radi otklanjanja nepravilnosti na koje je ukazao inspektor rada.

Član 51.

(Promjene i izmjene rizika)

- (1) U slučaju promjene rizika u procesu rada, poslodavac je dužan da izvrši odgovarajuću izmjenu Akta o procjeni rizika.
- (2) Akt o procjeni rizika podliježe potpunoj izmjeni i dopuni nakon svake kolektivne povrede na radu sa smrtnim posljedicama, koja se dogodi na radnom mjestu i mjestu rada u radnoj okolini poslodavca ili ukoliko to naloži inspektor.
- (3) Akt o procjeni rizika podliježe djelimičnoj izmjeni i dopuni, u dijelu koji se odnosi na određeno radno mjesto i s njim povezana radna mjesta, i to:
 - a) u slučaju smrtnе i teške povrede na radu;
 - b) u slučaju svake nove opasnosti ili štetnosti, odnosno promjene stepena rizika u procesu rada;
 - c) kada mjere koje su utvrđene za sprječavanje, otklanjanje ili smanjenje rizika ne odgovaraju procijenjenom stanju;
 - d) kada postoje mogućnosti i načini za unaprjeđenje, odnosno dopunu procijenjenih rizika;
 - e) u slučaju kada to naloži inspektor rada.

Član 52.

(Odgovorno lice Poslodavca)

- 1) Direktor, kao odgovorno lice kod Poslodavca, odgovoran je za cjelokupnu organizaciju i provođenje pravila zaštite na radu u skladu sa Zakonom i ovim Pravilnikom.
- 2) Realizaciju poslova iz prethodnog stava direktor vrši u skladu sa odlukama Školskog odbora.
- 3) Poslodavac osigurava sva potrebna finansijska sredstva za obavljanje – provođenje zaštite na radu.

- 4) Obaveze radnika u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu ne utiču na obaveze i odgovornosti Poslodavca iz Zakona.

Član 53.

(Organizacija poslova zaštite na radu)

- (1) Poslove zaštite na radu Poslodavac može da obavlja sam u djelatnostima trgovine, ugostiteljstva i turizma, finansijsko-tehničkih i poslovnih usluga, obrazovanja, znanosti i informacija, zdravstvene i socijalne zaštite i u stambeno-komunalnim djelatnostima, kao i u drugim djelatnostima, ako ima do 30 radnika, te ukoliko je internim aktom o zaštiti na radu, a temeljem akta o procjeni rizika, utvrđeno da kod poslodavca ne postoje poslovi sa povećanim rizikom.
- (2) U djelatnostima iz člana 47. Poslodavac može da obavlja poslove zaštite na radu samo ako ima više od 30 radnika, te ukoliko ima zaposlenog najmanje jednog radnika koji ima najmanje srednju stručnu spremu – IV stepen tehničkog usmjerenja i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima zaštite na radu ili najmanje jednog radnika koji ima visoku stručnu spremu – VII stepen ili visoko obrazovanje JU Medicinska škola Zenica prvog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja (koja se vrednuje sa najmanje 180, odnosno 240 ECTS bodova) iz grupacije tehničkih ili drugih nauka koje odgovaraju djelatnosti poslodavca, sa najmanje jednom godinom radnog iskustva u struci.
- (3) Poslodavac vrši procjenu rizika za svako radno mjesto i mjesto rada u radnoj okolini, i aktom o procjeni rizika utvrđuje se organizacija provođenja zaštite na radu, pravila prevencije i zaštite, poslovi sa povećanim rizikom, poslovi na kojima se provodi mjera skraćivanja radnog vremena, način utvrđivanja zdravstvenog stanja radnika koji rade na poslovima sa povećanim rizikom i drugih radnika, sredstava i opreme lične zaštite koja pripadaju radniku, te prava, obaveze i odgovornosti radnika zaštite na radu i drugih radnika u ovoj oblasti, kao i druga pitanja od značaja za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu.

Član 54.

(Upotreba opasnih materija)

Poslodavac smije dati opasne materije u upotrebu radnicima samo pod uslovom da su opremljene dokumentom na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji, na kojem je proizvođač, odnosno dobavljač, u skladu sa propisima, naveo sve bezbjednosno-tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika pri radu s tim materijama, te da su zadovoljene sve sigurnosne mjere koje se navode u tom dokumentu.

Član 55.

(Pisana obavijest o rezultatima procjene rizika)

Poslodavac je dužan osigurati da zaposlena žena za vrijeme trudnoće i dojenja, radnik mlađi od 18 godina života i radnik sa promijenjenom radnom sposobnošću, i pored osposobljavanja za siguran i zdrav rad, budu u pisanoj formi obaviješteni o rezultatima procjene rizika na radnom mjestu i o mjerama kojima se rizici otklanjaju u cilju povećanja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

Član 56.

(Savjetovanje i uključivanje radnika i njihovih predstavnika)

Poslodavac se savjetuje sa radnicima i/ili njihovim predstavnicima i omogućava im da učestvuju u raspravama o svim pitanjima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja na radu. Posebno im omogućava da učestvuju u:

- a) raspravama i odobravanju svih mjera u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- b) svakoj mjeri koja može značajno uticati na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu,
- c) imenovanju radnika koji će obavljati poslove vezane za obezbjeđenje zdravih i sigurnih uslova rada, prve pomoći, gašenje požara i evakuaciju radnika,
- d) angažovanju, tamo gdje je potrebno, ovlaštenih organizacija za zaštitu na radu,
- e) planiranju i organizovanju osposobljavanja radnika u oblasti zaštite na radu.

Član 57.

(Zabrana samostalnog rada)

- (1) Radnici ne mogu biti raspoređeni na radna mjesta na kojima će samostalno obavljati poslove prije nego što steknu znanja iz člana 46. Zakona o zaštiti na radu FBiH.
- (2) Poslodavac kod kojeg rad obavljaju radnici drugog poslodavca mora osigurati da ti radnici budu upoznati sa mjerama zaštite na radu i zdravstvenim rizicima na radu.
- (3) Osposobljavanje radnika iz člana 46. Zakona o zaštiti na radu FBiH mora se obavljati u toku radnog vremena i ne smije izazvati troškove za radnika.

Član 58.

(Provjera osposobljenosti za siguran i zdrav rad)

- (1) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad, poslodavac obavlja teorijski i na praktičan način.
- (2) Provjera teorijske i praktične osposobljenosti radnika za siguran i zdrav rad obavlja se na radnom mjestu.
- (3) Periodične provjere osposobljenosti za siguran i zdrav rad radnika koji radi na poslovima sa povećanim rizikom vrši se na način, u roku i po postupku utvrđenom aktom o procjeni rizika.

Član 59.

(Teorijsko i praktično osposobljavanje)

- (1) U toku osposobljavanja iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, radnik se upoznaje naročito sa:
 - a) tehničko-tehnološkim procesom i organizacijom rada u cjelini, a posebno sa poslovima svog radnog mjesta,
 - b) opasnostima koje ugrožavaju sigurnost i zdravlje na radu, korištenjem sredstava rada i opreme i načinom upotrebe štetnih materija,
 - c) mjerama zaštite na radu i razlozima zbog kojih se te mjere predviđaju i provode,
 - d) sredstava rada i odgovarajuće opreme i sredstava lične zaštite, kao i pravilnim i namjenskim korištenjem uređaja i sredstava kojima se služi pri radu,
 - e) pravima i dužnostima u provođenju propisa i mjera zaštite na radu i posljedicama zbog nepridržavanja tih propisa i mjera,
 - f) pružanjem prve pomoći,
 - g) organizacijom sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
 - h) korištenjem protivpožarnih aparata,
 - i) odredbama ovog pravilnika i Zakona o zaštiti na radu.
- (2) Osposobljavanje radnika iz stava (1) ovog člana poslodavac može obaviti ako ima zaposlena lica sa odgovarajućom visokom stručnom spremom iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.
- (3) Ako poslodavac nije u mogućnosti da izvrši osposobljavanje radnika u smislu stava (1) ovog člana, te poslove povjerit će ovlaštenoj organizaciji iz člana 64. Zakona o zaštiti na radu FBiH.

Član 60.

(Radnik za zaštitu na radu)

- (1) Ukoliko se nakon izrade akta o procjeni rizike utvrdi da postoje poslovi sa povećanim rizikom, Poslodavac određuje jednog ili više radnika koji će obavljati poslove vezane za sprječavanje rizika na radu i zaštitu zdravlja radnika.
- (2) Radnika za zaštitu na radu imenuje Školski odbor posebnom odlukom.
- (3) Poslodavac je dužan radniku za zaštitu na radu osigurati uvjete za rad, potrebnu opremu i pomoć drugog stručnog osoblja, kao i sredstva za obavljanje i organizovanje preventivnih i zaštitnih mjera.
- (4) Radnik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj zbog poslova koje obavlja u cilju sprječavanja rizika na radu i zaštite zdravlja radnika.
- (5) Radnik za zaštitu na radu mora biti odgovarajuće osposobljen i imati položen stručni ispit koji se odnosi na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu u skladu sa Zakonom i pravilnikom koji će donijeti Federalni ministar.
- (6) Škola nema radno mjesto sa rizikom na radu koje iziskuje imenovanje radnika za zaštitu na radu.

Član 61.

(Obaveze radnika za zaštitu na radu)

(1) Obaveze radnika za zaštitu na radu su:

- a) učešće u izradi akta o procjeni rizika,
- b) izrada prijedloga internog akta o zaštiti na radu,
- c) izrada plana i programa mjera zaštite na radu,
- d) vršenje unutrašnjeg nadzora nad primjenom mjera zaštite na radu,
- e) pružanje stručne pomoći Poslodavcu u provođenju i unapređenju sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- f) izrada uputstva za siguran rad,
- g) praćenje i organizovanje periodičnih pregleda sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite,
- h) praćenje i organizovanje periodičnih pregleda hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti i mikroklimе u radnoj okolini,
- i) priprema i organizovanje osposobljavanja radnika za siguran rad,
- j) praćenje stanja i izvještavanje Poslodavca o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i bolestima u vezi sa radom,
- k) analiziranje uzroka povreda na radu i profesionalnih oboljenja u saradnji sa ovlaštenim doktorom specijalistom medicine rada i predlaganje mjere za unapređenje sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, praćenje i organizovanje periodičnih ljekarskih pregleda radnika koji rade na poslovima sa povećanim rizikom, te analiza izvještaja o obavljenim periodičnim ljekarskim pregledima,
- l) savjetovanje Poslodavca u pogledu izbora i nabavke opreme i tehnološkog procesa rada,
- m) saradnja sa Poslodavcem prilikom planiranja izgradnje i rekonstrukcije objekata namijenjenih za rad,
- n) saradnja sa nadležnom inspekcijom rada i drugim ustanovama koje se bave sigurnošću i zaštitom na radu,
- o) saradnja sa sindikatом, vijećem zaposlenika i povjerenikom za zaštitu na radu, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Radnik za zaštitu na radu je obavezan da zabrani rad na radnom mjestu, odnosno da zabrani upotrebu sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život i zdravlje radnika, te da o tome u pisanom obliku obavijesti Poslodavca i povjerenika za zaštitu na radu, ukoliko je povjerenik za zaštitu na radu izabran.

Član 62.

(Povjerenik za zaštitu na radu)

- (1) Povjerenik za zaštitu na radu je lice izabrano ili imenovano da predstavlja zaposlene u oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu kod Poslodavca.
- (2) Povjerenika za zaštitu na radu biraju ili imenuju radnici. Broj povjerenika, izbor i njihov mandat utvrđuju se u skladu sa propisom o vijeću zaposlenika, vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada.
- (3) Povjerenik za zaštitu na radu mora imati odgovarajuću stručnu spremu i radno iskustvo.

Član 63.

(Prava i obaveze povjerenika za zaštitu na radu)

(1) Povjerenik za zaštitu na radu ima pravo da:

- a) dobije informacije o uvjetima rada, analizama povreda na radu, profesionalnih oboljenja i bolesti vezanih za rad, nalazima i preporukama inspeksijskih organa,
- b) zahtijeva od Poslodavca da preduzme odgovarajuće mjere i dostavi mu prijedloge za ublažavanje rizika i otklanjanja izvora opasnosti,
- c) informiše radnike o provođenju mjera zaštite na radu,
- d) zahtijeva inspeksijski pregled ako smatra da mjere koje je preduzeo Poslodavac nisu primjerene cilju po kojem treba osigurati sigurne i zdrave uvjete rada i iznese svoja zapažanja u toku inspeksijskog pregleda,
- e) prisustvuje inspeksijskim pregledima i/ili dostavi svoja zapažanja u toku inspeksijskih pregleda.

- (2) Za vrijeme obavljanja poslova utvrđenih Zakonom i ovim Pravilnikom, povjerenik za zaštitu na radu iz reda zaposlenih ima pravo na naknadu plaće u visini plaće koju bi ostvario da je radio na poslovima za koje je zaključio ugovor o radu.
- (3) Povjerenik za zaštitu na radu poslove utvrđene Zakonom i ovim Pravilnikom može obavljati najviše šest sati sedmično.
- (4) Poslodavac osigurava povjereniku za zaštitu na radu potrebna sredstva da može ostvarivati svoje funkcije koje proizilaze iz Zakona i ovog Pravilnika.
- (5) Povjerenik za zaštitu na radu ne može biti doveden u nepovoljniji položaj u odnosu na druge radnike zbog svojih poslova vezanih za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu.

Član 64.

(Obaveze neposrednog rukovodioca)

Neposredni rukovodilac organizacione/podorganizacione jedinice kod Poslodavca dužan je da organizuje proces rada na način kojim se obezbjeđuju sigurni uslovi rada, a naročito je dužan da:

- a) svakog novoprimitljenog radnika upozna sa uslovima rada, opasnostima i štetnostima na radnom mjestu kao i mjerama zaštite,
- b) se stara o obezbjeđenju ličnih zaštitnih sredstava i opreme,
- c) udalji sa radnog mjesta radnika koji je pod dejstvom alkohola ili radnika koji se ne pridržava mjera zaštite na radu,
- d) obezbijedi odgovarajuću urednost radnog prostora, da stavi van upotrebe mašine ili uređaje na kojima je došlo do kvara i obezbijedi stručno lice za popravku istih,
- e) obezbijedi pružanje prve pomoći povrijeđenim radnicima,
- f) prijavi svaku povredu na radu,
- g) svakodnevno kontroliše primjenu mjera zaštite na radu, ispravnost elektro instalacija i uređaja, sredstava rada i radnih prostorija,
- h) podnosi prijave za povredu radne obaveze zbog nepridržavanja mjera zaštite na radu.

Član 65.

(Prava i obaveze radnika)

- (1) Radnik ima pravo na sigurne i zdrave uslove rada.
- (2) Radna okolina i sredstva za rad moraju, s obzirom na prirodu posla, biti sigurni za radnike i ne smiju ugroziti njihovo zdravlje.
- (3) Radnik je dužan da obavlja posao u skladu sa svojom stručnom spremom i završenom obukom, kao i uputstvima koja daje Poslodavac, tako da ne izlaže sebe ili druga lica na koja mogu uticati njegove aktivnosti ili nepažnja u toku procesa rada, opasnostima od povrede na radu ili profesionalne bolesti.
- (4) Radnici su, naročito, dužni:
 - a) da se pridržavaju utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu u smislu ovog Pravilnika,
 - b) da pravilno upotrebljavaju sredstva za rad i opremu, opasne materije i druga sredstva proizvodnje u skladu sa uputstvima proizvođača i uputstvima za siguran rad koja daje Poslodavac,
 - c) da pravilno upotrebljavaju sredstva i opremu lične zaštite koja su im dodijeljena i da ih nakon upotrebe vraćaju na mjesto na kojem se čuvaju,
 - d) ne smiju samovoljno isključiti, modifikovati, promijeniti ili ukloniti sigurnosni uređaj koji je instaliran, posebno ne mašinu, uređaj, alat, pogon ili objekat i takav uređaj moraju pravilno upotrebljavati,
 - e) da odmah obavijeste Poslodavca o svakoj pojavi na poslu za koju postoji opravdana sumnja da predstavlja opasnost po sigurnost i zdravlje kao i o nedostacima u postupcima zaštite,
 - f) da obavijeste lice odgovorno za to radno mjesto i/ili Poslodavca o povredama koje su zadobili,
 - g) da sarađuju sa Poslodavcem i/ili radnikom za zaštitu na radu u provođenju mjera ili zahtjeva koje je naredio inspektor rada,

- h) da saraduju sa Poslodavcem i/ili radnikom za zaštitu na radu u provođenju mjera koje će obezbijediti da radna okolina i uvjeti rada budu sigurni i ne predstavljaju rizik po sigurnost i zdravlje u okviru njihovog radnog mjesta,
- i) obavljaju periodične ljekarske preglede u terminima po zahtjevu Poslodavca,
- j) da daju sve podatke i informacije koje traže inspektori rada.
 - (5) Radnik koji se ne pridržava utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i propisanih obaveza u smislu Zakona i ovog Pravilnika čini težu povredu radne obaveze u skladu sa Pravilnikom o radu Poslodavca.
 - (6) Obaveze radnika u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu ne utiču na obaveze i odgovornosti Poslodavca iz ovog zakona.
 - (7) Radnik ima pravo da odbije da radi ako smatra da mu prijete neposredna opasnost po život i zdravlje i dužan je da o tome odmah obavijesti svog neposrednog rukovodioca i/ili imenovanog radnika za zaštitu na radu, nadležnog inspektora rada i predstavnika radnika.
 - (8) Radnik iz stava (1) ovog člana koji se udaljio sa radnog mjesta, ne smije snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu, osim u slučaju ako Poslodavac dokaže da se radnik neopravdano udaljio sa radnog mjesta.
 - (9) Radnik ima pravo i dužnost da se služi svim zaštitnim napravama, sredstvima i opremom za ličnu zaštitu na radu, da ih namjenski koristi, da pažljivo s njima rukuje i da ih održava u ispravnom stanju.
 - (10) Radnik je dužan da se pridržava propisanih mjera zaštite na radu i da se brine o provođenju i unaprjeđenju zaštite na radu.
 - (11) Radnik ne smije obavljati rad pod uticajem alkohola ili opojnih sredstava.
 - (12) Radnik je dužan na zahtjev poslodavca ili ovlaštene osobe koju imenuje poslodavac pristupiti alkokotestiranju. Ukoliko radnik odbije alkokotestiranje, neposredno zadužena osoba je ovlaštena da radnika udalji sa radnog mjesta i podnese izvještaj i prijavu direktoru radi pokretanja disciplinskog postupka.
 - (13) Radnik je dužan da u slučaju neispravnosti oruđa za rad, zaštitnih sredstava, alata i uređaja o tome odmah obavijesti lice zaduženo za pomenuto.
 - (14) Radnik koji se ne pridržava utvrđenih pravila sigurnosti i zaštite zdravlja na radu i propisanih obaveza u smislu Zakona o zaštiti na radu FBiH čini težu povredu radne obaveze u skladu sa kolektivnim ugovorom, odnosno općim aktom poslodavca.
 - (15) Obaveze radnika u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu ne utiču na obaveze i odgovornosti poslodavca iz Zakona o zaštiti na radu FBiH.

Član 66.

(Dužnost radnika da sebe i druge ne izlaže opasnostima)

Radnik je dužan da obavlja posao u skladu sa svojom stručnom spremom i završenom obukom, kao i uputstvima koja daje poslodavac, tako da ne izlaže sebe ili druga lica na koja mogu uticati njegove aktivnosti ili nepažnja u toku procesa rada, opasnostima od povrede na radu ili profesionalnog oboljenja.

Član 67.

(Postupanje u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje radnika)

- (1) Radnik ima pravo da odbije da radi ako smatra da mu prijete neposredna opasnost po život i zdravlje i dužan je da o tome odmah obavijesti svog neposrednog rukovodioca i/ili imenovanog radnika za zaštitu na radu, nadležnog inspektora rada i predstavnika radnika.
- (2) Po prijemu obavijesti iz stava (1) ovog člana, nadležna inspekcija rada obavezna je da odmah izvrši uviđaj na licu mjesta i naredi da se provedu odgovarajuće mjere zaštite, odnosno zabrani rad dok se mjere ne provedu ili obavijesti radnika iz kojih razloga njegov zahtjev nije osnovan.
- (3) Radnik iz stava (1) ovog člana koji se udaljio sa radnog mjesta, ne smije snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu, osim u slučaju ako poslodavac dokaže da se radnik neopravdano udaljio sa radnog mjesta.

Član 68.

(Obuka radnika)

- (1) Prije raspoređivanja radnika na poslove i radne zadatke radi čijeg je vršenja zasnovan radni odnos radnik ima pravo i dužnost da se upozna sa uslovima rada, opasnostima i štetnostima na radnom mjestu kao i propisanim mjerama zaštite na radu.
- (2) Radnik je obavezan da pristupi obuci i provjeri znanja iz oblasti zaštite na radu kao i periodičnim ljekarskim pregledima.

Član 69.

(Udaljavanje radnika sa radnog mjesta)

- (1) Radnik će se udaljiti sa radnog mjesta, radi zaštite života i zdravlja samog radnika, kao i drugih radnika, ako je zatečen u izvršavanju sljedećih radnji:
 - a) ako ne prekine rad i ne udalji se sa ugroženog mjesta iako zna da mu prijeti neposredna opasnost po život;
 - b) ako obavlja rad bez upotrebe ličnih zaštitnih sredstava, a naročito ako pri radu na visini nema pojas i uže za vezivanje;
 - c) ako obavlja rad na oruđu ili uređaju bez zaštitne opreme zbog čega može nastati neposredna opasnost po život i zdravlje njega ili drugih radnika;
 - d) ako se ne pridržava uputa o primjeni mjera zaštite na radu ili uputa proizvođača oruđa za rad;
 - e) ako puši ili upotrebljava vatru čime može izazvati požar ili eksploziju na mjestu gdje je to zabranjeno;
 - f) ako na transportnim putevima ostavlja materijal, alate ili proizvode protivno dogovorenim mjerama iz oblasti zaštite na radu i zaštite od požara;
 - g) ako se ne pridržava pravila i mjera sigurnosti na radu na elektro-energetskim postrojenjima;
 - h) ako uklanja znakove i natpise upozorenja, slikovite prikaze o opasnostima sa određenih mašina, uređaja za rad, odnosno svih mjesta kod Poslodavca na kojima su ovi znaci/natpisi postavljeni;
 - i) ako odbije da pristupi obuci iz oblasti zaštite na radu ili zaštite od požara;
 - j) ako odbije da pristupi brifinzima vezanim za sigurnost na radu;
 - k) ako obavlja poslove i radne zadatke u pripitom stanju ili je pod dejstvom opojnih sredstava ili narkotika;
 - l) ako svojim nemarnim radom ili odnosom, nepridržavanjem mjera zaštite na radu ugrožava svoju bezbjednost ili bezbjednost drugih radnika u okolini;
 - m) ako obavlja bilo koje druge djelatnosti ili propušta dužnosti zbog kojih bi moglo doći do teže povrede na radu ili kolektivne nesreće;
 - n) ako neopravdano odbije da pruži prvu pomoć povrijeđenom radniku ili odbije da pristupi i učestvuje u evakuaciji i spašavanju ljudi i imovine.
- (2) U svim naprijed navedenim slučajevima iz stava (1) ovog člana radnik čini težu povredu radne obaveze i podliježe disciplinskoj odgovornosti.

Član 70.

(Prva pomoć, protivpožarna zaštita, evakuacija radnika, ozbiljna i neposredna opasnost)

- (1) Poslodavac je dužan da:
 - a) preduzme potrebne mjere za prvu pomoć, protivpožarne mjere i mjere za evakuaciju radnika, prilagođene prirodi aktivnosti i veličini preduzeća, odnosno poslovanja,
 - b) uspostavi potrebne veze sa specijalizovanim službama, posebno u pogledu prve pomoći, hitne zdravstvene zaštite, spašavanja i protivpožarne zaštite.
- (2) Za provođenje odredaba iz stava (1) ovog člana poslodavac će odrediti radnike koji će provoditi mjere prve pomoći, protivpožarne zaštite i evakuacije radnika.
- (3) Broj radnika iz stava (2) ovog člana, njihovo osposobljavanje i oprema kojom raspolažu moraju odgovarati veličini i/ili posebnim opasnostima u pravnom licu, odnosno poslovanju.

Član 71.

(Obaveze poslodavca u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti)

- (1) Poslodavac je dužan da:

- a) upozna sve radnike koji su ili bi mogli biti izloženi ozbiljnoj i neposrednoj opasnosti o riziku koji postoji kao i mjerama koje su preduzete ili koje će se preduzeti u pogledu zaštite, što je prije moguće,
 - b) preduzme mjere i izda uputstva kako bi se omogućilo radnicima da u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti prekinu s radom i/ili odmah napuste radno mjesto i pređu na neko sigurno mjesto,
 - c) ne traži od radnika da nastave rad u situaciji kada još uvijek postoji ozbiljna i neposredna opasnost, osim u izuzetnim slučajevima kada postoji ozbiljna i neposredna opasnost po sigurnost više ljudi i širu okolinu.
- (2) Radnici koji u slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti napuste svoje radno mjesto i/ili opasno područje ne smiju snositi negativne posljedice u smislu propisa o radu.
- (3) U slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti po vlastitu sigurnost ili sigurnost drugih lica, radnici koji nisu u mogućnosti stupiti u vezu sa neposrednim rukovodiocem, obavezni su preduzeti odgovarajuće mjere u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja su im na raspolaganju, da bi se izbjegle posljedice te opasnosti, pod uslovom da te mjere ne smiju biti u očitom neskladu sa opasnošću.

Član 72.

(Obavješćavanje radnika)

- (1) Poslodavac je dužan radnicima i/ili njihovim predstavnicima davati odgovarajuća pisana uputstva koja se odnose na rizike po sigurnost i zdravlje sa zaštitnim i preventivnim mjerama koje se preduzimaju za otklanjanje ili smanjenje tih rizika.
- (2) Uputstva iz stava (1) ovog člana moraju biti istaknuta na mjestu rada.
- (3) Izuzetno, kada prijete iznenadna opasnost po život i zdravlje, uputstvo iz stava (1) ovog člana poslodavac može dati usmeno.
- (4) Uputstva iz stava (1) ovog člana daju se svim radnicima uključujući i radnike drugih poslodavaca koji obavljaju poslove kod poslodavca.

Član 73.

(Znakovi upozorenja na opasnost)

- (1) Poslodavac je dužan na mjestima rada, na sredstvima za rad i pripadajućim instalacijama trajno postaviti znakove upozorenja na opasnost i znakove općih obavješćavanja, u skladu sa posebnim propisima.
- (2) Ako znakovi upozorenja na opasnost nisu dovoljni za efikasno obavješćavanje, poslodavac je dužan trajno postaviti pisana uputstva o uslovima i načinu korištenja prostora, prostorija, sredstava rada, opasnih materija i opreme.

Član 74.

(Obavješćavanje predstavnika radnika i sindikata)

- (1) Poslodavac je dužan da najmanje dva puta godišnje izvjesti povjerenika za zaštitu na radu i sindikat o rizicima po sigurnost i zdravlje, te mjerama koje je preduzeo i koje će preduzeti radi unaprjeđivanja sigurnosti i zaštite zdravlja.
- (2) Osim redovnog obavješćavanja iz stava (1) ovog člana, poslodavac ima obavezu da obavještava i da se savjetuje sa predstavnicima radnika ili radnicima nakon smrtne, grupne ili teške povrede na radu, utvrđenog slučaja profesionalnog oboljenja, kao i nalaza nadležne inspekcije rada kojim je utvrđen nedostatak u primjeni mjera zaštite na radu.

IV OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA IZ OBLASTI ZAŠTITE NA RADU

Član 75.

(Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad)

- (1) Prije raspoređivanja radnika na radno mjesto i određene poslove, radnik se mora obavezno osposobiti iz oblasti zaštite na radu. Osposobljavanje se mora sprovesti i kada se vrše promjene u tehničko tehnološkom procesu rada.
- (2) Po završenom osposobljavanju Poslodavac je dužan da izvrši provjeru sposobnosti radnika za samostalan i siguran rad na radnom mjestu, i to putem interne stručne komisije ili ovlaštenih organizacija.
- (3) Radnik koji prilikom provjere sposobnosti ne pokaže zadovoljavajući uspjeh ne može raditi na radnom mjestu sve dok se ne osposobi za siguran i zdrav rad.
- (4) Plan i program osposobljavanja radnika za rad na siguran način izrađen je na osnovi procjene rizika koja proizlazi iz tehnološkog procesa za konkretna mjesta rada, a sastoji se od teoretskog i praktičnog dijela.
- (5) Programom obuke iz prethodnog stava, radnik se mora upoznati, naročito sa:
 - a) radnim procesom i organizacijom rada kod Poslodavca, kao i u objektima poslovnih partnera, a posebno sa poslovima radnog mjesta na koje je raspoređen,
 - b) opasnostima koje ugrožavaju bezbjednost na radu, korištenjem sredstava rada i opreme i načinom upotrebe opasnih materija,
 - c) opasnostima koje ugrožavaju sigurnost na radu kod izvršavanja pojedinih poslova u objektima poslovnih partnera, - mjerama zaštite na radu i razlozima zbog kojih se te mjere predviđaju i provode,
 - d) upotrebom odgovarajućih sredstava rada i opreme i odgovarajućih sredstava lične zaštite, kao i pravilnim i namjenskim korištenjem uređaja i sredstava kojima se služi pri radu,
 - e) pravima i dužnostima u provođenju propisa i mjera zaštite na radu i posljedicama zbog nepridržavanja propisa i mjera zaštite na radu,
 - f) pružanjem prve pomoći,
 - g) organizacijom zaštite na radu kod Poslodavca i u objektima poslovnih partnera i
 - h) korištenjem protivpožarnih aparata. Program obuke sadrži teoretski i praktični dio obuke.
- (6) Poslodavac je dužan u sklopu obuke radnika, određene grupe radnika upoznati i sa planovima evakuacije i spašavanja u javnim objektima poslovnih partnera gdje radnici škole obavljaju određene poslove.

Član 76.

(Organizacija osposobljavanja)

- (1) Radnici ne mogu biti raspoređeni na radna mjesta na kojima će samostalno obavljati poslove prije nego što steknu znanja iz prethodnog člana ovog Pravilnika.
- (2) Osposobljavanje radnika mora se obavljati u toku radnog vremena i smatra se vremenom provedenim na radu.
- (3) Osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad Poslodavac obavlja teorijski i na praktičan način u skladu sa Zakonom.
- (4) Osposobljavanje radnika Poslodavac može obaviti ako ima zaposlena lica sa odgovarajućom visokom stručnom spremom iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.
- (5) Ako Poslodavac nije u mogućnosti da izvrši osposobljavanje radnika u smislu stava (1) ovog člana, te poslove će povjeriti ovlaštenoj organizaciji za zaštitu na radu.
- (6) Periodične provjere osposobljenosti za siguran i zdrav rad radnika koji radi na poslovima sa povećanim rizikom vrši se na način, u roku i po postupku koji će se utvrditi aktom o procjeni rizika.
- (7) Provjera znanja iz oblasti zaštite na radu za radnike Poslodavca vrši se u rokovima utvrđenim u programu osposobljavanja, o čemu se vodi propisana evidencija.

Član 77.

(Organizovanje poslova zaštite na radu)

- (1) Poslodavac je dužan organizovati poslove zaštite na radu vodeći računa o tehničko tehnološkom procesu rada, broju radnika, broju lokacija odvojenih radnih jedinica, opasnostima i rizicima po zdravlje radnika.
- (2) Ako se u nedostatku stručnog osoblja poslovi zaštite i prevencije ne mogu organizovati kod poslodavca, poslodavac će angažovati ovlaštenu organizaciju za zaštitu na radu, sa kojom zaključuje odgovarajući ugovor.
- (3) Ako poslodavac angažuje ovlaštenu organizaciju iz stava (2) ovog člana, dužan je da osigura uvid u podatke vezane za rizike po sigurnost i zdravlje na radu, kao i mjere i aktivnosti za sprječavanje tih rizika na nivou radnog mjesta.

V. POVREDE NA RADU

Član 78.

(Definicija povrede na radu)

Povredom na radu smatra se svaka povreda prouzrokovana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili hemijskim dejstvom, kao i povreda prouzrokovana naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma ako je takva povreda vezana za obavljanje poslova na radnom mjestu, kao i na putu radi izvršavanja službenih zadataka.

Član 79.

(Obavješćavanje o povredi na radu i profesionalnom oboljenju)

- (1) Poslodavac dostavlja nadležnoj inspekciji rada godišnji izvještaj o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima.
- (2) Izvještaj o povredi na radu koja se dogodi i profesionalnom oboljenju koje nastane na radnom mjestu, Poslodavac je dužan dostaviti:
 - a) radniku koji je pretrpio povredu, odnosno kod kojeg je nastalo oboljenje,
 - b) nadležnom zavodu zdravstvenog osiguranja kod kojeg je radnik zdravstveno osiguran,
 - c) ovlaštenoj zdravstvenoj ustanovi koja obavlja usluge specifične zdravstvene zaštite/medicine rada kod Poslodavca, kao i
 - d) nadležnoj inspekciji rada.
- (3) Izvještaj iz stava (2) ovog člana podnosi se u roku od sedam dana od dana pretrpljene povrede odnosno nastanka oboljenja, na obrascu čiji sadržaj i način podnošenja propisuje federalni ministar.

Član 80.

(Obaveza obavješćavanja inspekcije rada)

- (4) O svakom smrtnom slučaju, težoj povredi na radu, profesionalnom oboljenju i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život ili zdravlje radnika na radu Poslodavac je obavezan odmah obavijestiti nadležnu inspekciju rada.
- (5) Za svaku povredu na radu Poslodavac je dužan na uvidaj pozvati radnika za zaštitu na radu, neposrednog rukovodioca povrijeđenog radnika i povjerenika za zaštitu na radu, ukoliko je izabran.
- (6) U slučaju povrede na radu i profesionalnog oboljenja Poslodavac će postupiti prema Pravilniku o sadržaju i načinu podnošenja izvještaja o povredi na radu i profesionalnom oboljenju („Službene novine Federacije BiH“, broj 34/23) a postupit će prema Članu 6.

Član 81.

(Obaveza radnika i lica odgovornog za zaštitu na radu)

- (1) Radnik, ukoliko je to u mogućnosti zbog težine povrede, odnosno neposredni rukovodilac dužni su svaku povredu prijaviti sekretarici najkasnije u roku od 24 sata od saznanja za povredu.

- (2) Neposredni rukovodilac dužan je u slučaju teže povrede na radu ili kolektivne nesreće obezbijediti da mjesto na kojem je došlo do povrede ostane u stanju u kojem se nalazio prilikom povrede radnika, dok inspekcija rada ne izvrši uviđaj i utvrdi izvore i uzroke povrede.
- (3) Nakon što utvrdi uzroke i okolnosti pod kojima je nastupila nesreća na poslu ili havarija, lice odgovorno za zaštitu na radu dužno je zahtjevati od odgovornih rukovodioca da preduzmu odgovarajuće mjere da se opasnosti otklone ukoliko postoje. Ukoliko lice odgovorno za zaštitu na radu ustanovi da je do nesreće došlo propustom radnika ili odgovornih rukovodioca, jer nisu primjenjivane propisane mjere zaštite na radu, dužan je podnijeti zahtjev ovlaštenom organu za pokretanje postupka disciplinske, krivične i druge odgovornosti protiv tih lica.

Član 82.

(Pružanje prve pomoći)

- (1) Prvu pomoć radnicima kod Poslodavca-Škole, u slučaju povrede, trovanja ili naglog oboljenja za vrijeme rada pruža svaki radnik i ima obavezu i dužnost da u slučaju nesreće na poslu učestvuje u pružanju prve pomoći.
- (2) Prema svojim mogućnostima i znanjima, radnik učestvuje u raščišćavanju zakrčenih i porušenih prilaza, otkopavanju ili oslobađanju zatrpanih ili prignječenih radnika, transportu povrijeđenih do stanice hitne pomoći i sl.
- (3) Poslodavac će odrediti radnike koji će provoditi mjere prve pomoći.
- (4) Prva pomoć koju pružaju posebno obučeni radnici sastoji se iz:
 - a) utvrđivanje vrste i stepena povrede (po mogućnosti),
 - b) hitnog obavještanja stanice za hitnu pomoć ili najbliže zdravstvene ustanove i pozivanje sanitetskih kola,
 - c) čišćenje predjela oko rane i njenog previjanja,
 - d) zaustavljanje krvarenja,
 - e) vještačkog disanja i oslobađanja disajnih puteva,
 - f) prijenosa i prijevoza povrijeđenog do najbliže zdravstvene ustanove,
 - g) pružanje prve pomoći kod udara električne struje.
- (5) U objektu Poslodavca, na vidljivim i lako pristupačnim mjestima, su postavljeni ormarići sa potrebnim sanitetskim materijalom za pružanje prve pomoći, odnosno set za pružanje prve pomoći. Na ormariću ili setu trebaju biti označeni brojevi telefona: a) stanice hitne pomoći, b) radnika za zaštitu na radu, c) vatrogasaca, d) policijske stanice.
- (6) U slučaju da ovim poglavljem Internog akta nije sve regulirano, primjeniće se važeći Pravilnik o pružanju prve pomoći u slučaju povreda i oboljenja radnika na radu.

VI. SREDSTVA, MJESTO I OPREMA LIČNE ZAŠTITE RADNIKA

Član 83.

(Sredstva i oprema lične zaštite)

- (1) Poslodavac je dužan da svim radnicima osigura sredstva i opremu lične zaštite u skladu sa Aktom o procjeni rizika.
- (2) Prava na korištenje ličnih zaštitnih sredstava i opreme radnik stiče stupanjem na rad kod Poslodavca.
- (3) Pravo na korištenje ličnih zaštitnih sredstava i opreme imaju svi radnici i ostala lica kod Poslodavca koji uživaju zaštitu na radu.
- (4) Koristiti se mogu samo sredstva i oprema koja ispunjavaju uslove za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu što potvrđuje proizvođač ili uvoznik posebnom potvrdom. Neovisno o prednjem, navedena sredstva i oprema će biti podvrgnuti obaveznom periodičnom pregledu i ispitivanju iz oblasti zaštite na radu i upotrebljavat će se samo ako posjeduju odgovarajući zapisnik odnosno ispravu kojom se dokazuje da pregledana sredstva za rad udovoljavaju uvjetima sigurnosti i zaštite zdravlja na radu.

- (5) Poslodavac ne smije staviti u upotrebu sredstva i opremu lične zaštite ako nisu izrađena u skladu sa članom 14. Zakona o zaštiti na radu FBiH.
- (6) Poslodavac je obavezan da osigura da se sredstva i oprema lične zaštite održavaju u dobrom stanju.
- (7) Poslodavac je dužan da isključi iz upotrebe sredstva i opremu lične zaštite na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.
- (8) Nabavka će se vršiti periodično u skladu sa odobrenim sredstvima iz Budžeta.
- (9) Lična zaštitna sredstva i oprema mogu se koristiti i upotrebljavati samo u namjenske svrhe. Radnik je dužan čuvati lična zaštitna sredstva, uredno ih održavati te ih nakon upotrebe ostaviti na odgovarajuće mjesto u školi (garderober). Zabranjeno je koristiti lična zaštitna sredstva nenamjenski.
- (10) Nabavka sredstava za ličnu zaštitu radnika na radu vrši se na osnovu dostavljenih podataka o konfekcijskim brojevima/veličinama odjeće i obuće od strane radnika.
- (11)

Radno mjesto	Vrsta sredstva	
Domar	Sredstva za zaštitu tijela	Zaštitni mantil, EN ISO 13688
	Sredstva za zaštitu ruku	Rukavice/gumene rukavice, CE 24-986
	Sredstva za zaštitu nogu	Radne cipele, EN ISO 20345:2011
	Sredstava za zaštitu očiju	Naočale/vizir, EN166-EN170
	Sredstava za zaštitu sluha	Čepići za uši; EN352-2:2002/ Antifoni; EN352-1:2002
Spremačica	Sredstva za zaštitu tijela	Zaštitni mantil, EN ISO 13688
	Sredstva za zaštitu ruku	Rukavice/gumene rukavice, CE 24-986
	Sredstva za zaštitu nogu	Radne cipele, EN ISO 20345:2011

Član 84.

(Upotreba sredstava i opreme lične zaštite)

Radnici su dužni da dobijena lična zaštitna sredstva i opremu upotrebljavaju kako to predviđaju važeći propisi i uputstva za rad, da ih održavaju u ispravnom stanju i čistoći, da ih strogo namjenski koriste, da njima pažljivo rukuju kao i da ih ne zamjenjuju sa drugim radnicima.

Član 85.

(Obaveze rukovodioca u vezi sa opremom lične zaštite)

- (1) Neposredni rukovodilac dužan je da se brine da svi radnici budu snabdjeveni ličnim zaštitnim sredstvima i opremom koja im pripadaju prema odredbama ovog Pravilnika.
- (2) Neposredni rukovodilac je odgovoran da lična zaštitnim sredstva i oprema koja im pripadaju radnicima budu u ispravnom stanju i testirana prema odredbama ovog Pravilnika.

VII. INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 86.

(Nadležni inspeksijski organi)

- (1) Inspeksijski nadzor nad izvršavanjem zakonskih i drugih propisa donesenih na osnovu zakona, tehničkih propisa i standarda koji se odnose na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu i odredaba ovog Pravilnika, vrši nadležna uprava inspekcije poslove, u skladu sa Zakonom.
- (2) Poslove inspeksijskog nadzora iz stava (1) ovog člana vrši inspektor zaštite na radu, odnosno inspektor rada (u daljem tekstu: inspektor).

Član 87.

(Obaveze Poslodavca prema inspekcijskom organu)

Poslodavac je dužan da:

- a) odmah izvijesti organ uprave nadležan za poslove inspekcije rada o svakom smrtnom slučaju, kolektivnoj nesreći, težoj povredi na radu kao i svakoj pojavi koja bi mogla ugroziti život i zdravlje radnika na radu,
- b) pismeno obavijesti nadležni organ inspekcije rada o početku rada novog dijela kod Poslodavca najmanje osam dana prije početka rada,
- c) omogućiti inspektorima rada pregled radnih prostorija i uređaja, odredi stručne radnike koji će mu dati potrebna objašnjenja i stavi na raspolaganje normativna akta, isprave i druga dokumenta,
- d) na zahtjev inspektora rada, dostavi tražene podatke u vezi sa zaštitom na radu,
- e) u ostavljenim rokovima otkloni nedostatke utvrđene pravosnažnim rješenjem inspektora rada, o
- f) čemu ga je Poslodavac dužan obavijestiti u roku od osam dana od isteka roka,
- g) na kraju godine podnosi nadležnom organu za poslove inspekcija rada izvještaj o stanju zaštite na
- h) radu, povredama radnika na radu, profesionalnim oboljenjima i oštećenjima zdravlja radnika, izvorima i uzrocima povreda i oboljenja, trajanja sprječivosti za rad kao i smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima.

VIII. EVIDENCIJE

Član 88.

(Obavezne evidencije)

(1) Poslodavac vodi propisanu evidenciju o:

- a. provjeri znanja radnika iz oblasti sigurnosti i zaštite zdravlja na radu,
- b. izvršenim pregledima i ispitivanjima radne sredine,
- c. povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima,
- d. lječarskim pregledima radnika.

(2) Poslodavac će dostaviti nadležnoj inspekciji rada godišnji izvještaj o slučajevima iz stava (1) tačka c) ovog člana, najdalje do 15. januara tekuće godine za prethodnu godinu.

(3) Navedene evidencije vodi i čuva lice odgovorno za obavljanje poslova zaštite na radu shodno Pravilniku o vođenju evidencije, čuvanju isprava i sadržaju godišnjeg izvještaja iz oblasti zaštite na radu. Ove evidencije će se voditi prema propisanim obrascima koji su dati u prilogu ovog Pravilnika i čine njegov sastavni dio.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 89.

- (1) Poslodavac će u roku od 30 dana rješavati žalbe radnika po osnovu zaštite na radu uz prethodno pribavljanje mišljenja lica odgovornog za obavljanje poslova zaštite na radu.
- (2) Do donošenja predviđenih propisa iz zaštite na radu, Poslodavac je dužan primjenjivati postojeće propise navedene u važećem Zakonu o zaštiti na radu, kao i druge važeće Zakonske i tehničke propise.
- (3) Za tumačenje ovog Internog akta nadležan je Školski odbor.
- (4) Izmjene i dopune ovog Internog akta vrši se na način i po postupku kao i za njegovo donošenje.
- (5) Ovaj Interni akt stupa na snagu i primjenjuje se od 20.12.2023 godine od njegovog objavljivanja na oglasnoj tabli Poslodavca.
- (6) Sindikat učestvuje u uređivanju i unaprjeđivanju sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu u skladu sa zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona i kolektivnim ugovorom.

Član 90.

(Izmjene i dopune)

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrše se na način i u postupku propisanom za njegovo donošenje.

Član 91.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči Poslodavca.

Član 92.

(Prestanak važenja prethodnog Pravilnika)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi prethodni Pravilnik o zaštiti na radu JU Medicinske škole Zenica.

Datum: 12.12.2023.

Broj: 01-2363/23

Predsjednik Skolskog odbora

Suljo Kunić, nast.